ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Մանկավարժություն և հոգեբանություն
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Լ.Գ.Բաղդասարյան /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 11

«15» հունվար 2025թ.

ՄՀ/բ 150 ՆԵՐԱՌԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ
Դասից, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն `011301.00.6 **Ընդհանուր մանկավարժություն**
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր` 011301.01.6 **Տարրական մանկավարժություն և մեթոդիկա**

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան` **մանկավաժության բակալավր**
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն` **Մանկավարժության և հոգեբանության**
/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը` առկա
/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ 3-րդ կուրս, 2-րդ կիս

Դասախոս(ներ) ` Լուսինե Մարուքյան
/անուն, ազգանուն/

էլ. հասցե/ներ **lusine.maruqyan@mail.ru**

Վանաձոր- 2025թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում …………………………………………… 3
2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները ………………………………………………………… 3
3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները ……………………………………………………………………… 3
4. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները ………………………………………………… 3
5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների ………………………………………………………………………………… 4
6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը ……………………………………………………………………………… 4
7. Ուսումնական աշխատանքները տեսակները ……………………………………………… 5
8. Դասավանդման մեթոդներ……………………………………………………………………… 6
9. Ուսումնառության մեթոդները ………………………………………………………………… 6
10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը …………………………………………………………………………………………… 7
11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ…………………………… 8
12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ……………………………………………… 9
    - 12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ 9
    - 12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ……………………………………………………… 16
    - 12.3. Լաբորատոր աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ……………………………………………………………………………… 19
    - 12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ ……………………… 19
13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում………………………… 21
14. Գնահատում…………………………………………………………………………………… 22
    - 14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում……………………………………… 22
    - 14.2. Հարցաշար………………………………………………………………………… 22
    - 14.3. Գնահատման չափանիշներ………………………………………………………… 22
15. Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ…………………………………………………… 24

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում[1].

«Ներառական կրթության կազմակերպում» դասընթացը կարևորվում է կրթական բնագավառում մասնագետների պատրաստման գործընթացում, ներառված է **011301.01.6 բակալավրի** կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Հատուկ մասնագիտական» կրթամասում:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է.

- Մասնագիտության զարգացման օրինաչափությունննների վերաբերյալ գիտելիքների փոխանցում ուսանողներին:
- ընդունված չափանիշների հետազոտության շրջանակներում հմտությունների և կարողությունների ձևավորում ուսանողների մոտ:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են.

- Սովորեցնել **«Ներառական կրթության կազմակերպում» դասընթացի** տեսական հիմքերը:
- Բացատրել **«Ներառական կրթության կազմակերպում» դասընթացի** օրինաչափությունները:
- Ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքները գործնական իրավիճակային խնդիրներով:
- Սովորեցնել ուսանողներին կատարել մանկավարժության բնագավառում հետազոտություններ և վերլուծություններ: Կատարել եզրահանգումներ ըստ ստացված արդյունքների:
- Սովորեցնել ուսանողներին վերլուծել մանկավարժի գործունեության առանձնահատկությունները մանկավարժության համատեքստում:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները.

«Ներառական կրթության կազմակերպում» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների մասնագիտական գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների առկայությունը:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը[2] և /կամ կոմպետենցիաները.

«Ներառական կրթության կազմակերպում» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

1. իմանա դասընթացի տեսական հիմունքները,
2. իմանա դասընթացի ուսումնասիրման մեթոդական հիմքները
3. կարողանա ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում,
4. տիրապետի նորագույն և ժամանակակից հետազոտության մեթոդներին,
5. կարողանա տիրապետի կրթական չափանիշների կատարմանը
6. կարողանա ուսումնասիրության շրջանակներում շրջանակներում կատարել ինքնուրույն եզրահանգումներ:

---

[1] Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

[2] http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան։

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

ԳԿ1 վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,
ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,
ԳԿ9 խնդիրների լուծում,
ԳԿ10 որոշումների ընդունում:

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

ՀԳԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,
ՀԳԿ2 հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,
ՀԳԿ3 սովորելու ունակություն,
ՀԳԿ8 ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,
ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,
ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,
ԱԿ11 տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,
ԱԿ14 տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

5. **Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների[3].**

«Ներառական կրթության կազմակերպում» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել ներառականության մասնագիտական գործունեության ընթացքում, աշխատանքային լաբորատորիաներում աշխատելու, նաև ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և մասնագիտական բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. **Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը**

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	**5 կրեդիտ/150 ժամ**	

Աշխատանքի տեսակը	ժամաքանակ	ժամաքանակ
Դասախոսություն	38	
Գործնական աշխատանք	20	
Սեմինար պարապմունք	12	
Լաբորատոր աշխատանք	-	
Ինքնուրույն աշխատանք	80	
Ընդամենը	150	
Ստուգման ձևը	Քննություն	

[3] Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

7. <u>Ուսումնական աշխատանքների տեսակները</u>[4] .

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:
- **Սեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Սեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:
  Սեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակությանհարցադրումների և պատասխանների մասին:

- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:
  Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են[5]՝
    - **<u>Գործարար խաղեր</u>** – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման նպատակով:
    - **<u>Էսսե</u>** – արձակ ստեղծագործություն՝ քննադատության և լրագրության ժանրի որևէ խնդրի ազատ վերլուծություն:
    - **<u>Կլոր սեղան</u>** – ինքնուրույն աշխատանքի ձևին բնորոշ է թեմատիկ բանավեճի համադրումը խմբային աշխատանքի հետ:

---
[4] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:
[5] Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

- <u>Կոնկրետ իրավիճակների վերլուծություն</u> – ուսանողների ակտիվ գործունեության կազմակերպման ամենաարդյունավետ և տարածված ձևերից մեկն է, որը զարգացնում է մասնագիտական և կեցությանը վերաբերող տարբեր հարցերի վերլուծության կարողությունը:
- <u>Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում</u> – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- <u>Զեկույց</u> – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:

8. **Դասավանդման մեթոդներներն են**՝[6] հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, *թեմատիկ սեմինար*, սեմինար-բանավեճ, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք, ուսուցում գործողությամբ (action learning), իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն, գործարար խաղեր....

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են**[7]՝ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, փորձի/հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում....

[6] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:
[7] Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը` ըստ բաժինների և թեմաների[8].

հ/հ	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապմունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	ինքնուրույն աշխատանք
1.	ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ ՆԵՐԱՌԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ:	2				
2.	ՆԵՐԱՌԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԻՄՔԵՐԸ	2	2			
3.	ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏՐԱՄԱԴՐՄԱՆ ԿԱՐԳ	4		4		
4.	ՀԱՄԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԵՐԱՌՄԱՆ ԴՐԱԿԱՆ ԿՈՂՄԵՐԸ	2	2	2		
5.	ԸՆՏԱՆԻՔԻ,ԴՊՐՈՑԻ ԵՎ ՈՒՍՈՒՑՉԻ ԴԵՐՆ ՈՒ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՊԿՈՒ ԱՆՁԱՆՑ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՀԱՐՄԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՄ	4		4		
6.	ՏՐՈՇԻՆԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ՄՈՏԵՑՈՒՄԸ	2				
7.	ԿԱՇՉԵՆԿՈՅԻ ՄՈՏԵՑՈՒՄԸ	2				
8.	ԼԵՎ ՎԻԳՈՏՍԿՈՒ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ	2				
9.	ԿԱՆԱԴԱՅԻ ՓՈՐՁԸ	2		2		
10.	ՆԵՐԱՌԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՑՈՒՄԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ	2		2		
11.	ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՀԱՐՄԱՐԵՑՈՒՄՆԵՐ –ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԲԱՐԵՆՊԱՍՏ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ	2	2	2		
12.	ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԽՈՉԸՆԴՈՏՆԵՐ	2	2			
13.	ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԲԱՑԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ	4	2			

[8] Նման է օրացուցային պլանին

14.	ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ ԾՆՈՂԻՆ: ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ԾՆՈՂԻ ՀԵՏ	2				
15.	ՆՈՐԱԳՈՒՅՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐՈՎ ԹԵՐՀԱԳԵՑՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ	4	2	4		
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		38	12	20		2

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակությա ն տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	«Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող անձանց կրթության մասին», ՀՀ օրենքը	/թարմացված տարբերակը /2005Թ/
2.	Ներառական կրթության իրականացման ուղեցույց /հանրակրթական հաստատությունների մանկավարժական աշխատողների համար/,: Երևան	2008Թ
3.	Բժշկահոգեբանամանկավարժական գնահատման կենտրոնի տեղեկատու, Երևան,.	2010Թ
4.	«Կրթության մասին» ՀՀ օրենք,	/թարմացված տարբերակը /1999թ.
5.	Ներառական կրթության հայեցակարգ և ռազմավարություն: ՀՀ կառավարության որոշում, Երևան,.:	2005թ
6.	Ներառման ուղեցույց, ՅՈՒՆԵՍԿՕ 2005թ. (վերահրատարակված «Հույսի կամուրջ» հասարակական կազմակերպության և «Առաքելություն Արևելք» միջազգային մարդասիրական օգնության կազմակերպության նախաձեռնությամբ):	
7.	«Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիքի գնահատումը տարածքային մակարդակում», Մեթոդական ուղեցույց: Ձեռնարկ. – Եր.: Հանրապետական մանկավարժահոգեբանական կենտրոն, , 150 էջ	2018
8.	Կոնվենցիա Հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների մասին, Երևան, 2010, 76 էջ ՀՀ-ում ներառական կրթության իրականացման գնահատում: Կրթական հետազոտությունների և խորհրդատվությունների կենտրոն, 56 էջ	2013
9.	Подласый И.П. – Курс лекции по коррекционной педагогике,	2003 г.
10.	Ներառական ուսուցման պատմությունը և տարբեր երկրների ժամանակակից փորձը https://aniharutyunyan89.wordpress.com/2014/12/19/%D5%B6%D5%A5%D6%80%D5%A1%D5%BC%D5%A1%D5%AF%D5%A1%D5%B6-%D5%B8%D6%82%D5%BD%D5%B8%D6%82%D6%81%D5%B4%D5%A1%D5%B6-	

	%D5%BA%D5%A1%D5%BF%D5%B4%D5%B8%D6%82%D5%A9%D5%B5%D5%B8%D6%82%D5%B6%D5%A8-%D6%87-%D5%BF/	
11.	https://hmk.am/hratarakutyunner-hy/ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏ ՀԱՐՄԱՐԵՑՈՒՄՆԵՐ ՈՐԱԿՅԱԼ ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ ՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ Ձեռնարկ մանկավարժների համար Հանրապետական մանկավարժահոգեբանական կենտրոն, 142 էջ, ԵՐԵՎԱՆ	2022թ
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Селевко Г.К. Современные образовательные технологии. Москва,.	1998
2.	Подласый И.П. Педагогика: Учебник.-М.: Высшее образование,	2006
3.	Колеченко А.К. Энциклопедия педагогических технологий. Пособие для преподавателей. С-Пб, изд "КАРО",	2001
4.	Подласый И.П. - Курс лекции по коррекционной педагогике,	2003 г.
5.	ՄԱԿ-ի ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ, ՀԱՅԱՍՏԱՆ., «Դռները բացել բոլորի համար», Ներառական կրթության ծրագրերի գնահատում Հայաստանում, Եր.,	2002
6.	Հատուկ կրթությունը Հայաստանում երեկ, այսօր, վաղը, Եր.,	2004
7.	Եթե երեխան ունի կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք: Ծնողների և մանկավարժների համար: Հ. Ղազարյան, Հույսի Կամուրջ ՀԿ.,	2004
Համացանցային տեղեկատվական պաշարներ (ՀՏՊ)/ Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.	Հանրապետական մանկավարժական կենտրոնի ձեռնարկներ, ուղեցույցներ**(ՀՏՊ)**	
2.	http://profilib.com/chtenie/131972/aleksandra-yusupova-integrirovannoe-obuchenie-detey-s-ogranichennymi-vozmozhnostyami-v.php http://www.kniga.com/books/preview_txt.asp?sku=ebooks183261#TOC_IDAGTFTC	

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	***Թեմա***	**Ուսումնասիրվող հարցեր**	***Ժամաքանակ***	**Գրականություն[9]**
1.	ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ ՆԵՐԱՌԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ	Ի՞նչ է ներառական կրթությունը: Նշեք ներառական կրթության	2	**(ՊԳ1); (ՊԳ2); (ՊԳ3); (ՊԳ4); (ՊԳ6); (ՊԳ7); (ՊԳ8); (ԼԳ5); (ԼԳ6);**

[9] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

		առավելություններն ու թերությունները: Նշեք ներառական կրթության անհրաժեշտության ձեր հիմնավորումները: Արեք առաջարկություններ: Նշեք տարբերությունները ինտեգրում և ներառում հասկացությունների միջև:		(ՀՏՊ)
2.	ՆԵՐԱՌԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԻՄՔԵՐԸ	Նեառական կրթության կարևորագույն տարեթվերը, մուտքը ՀՀ:	2	(ՊԳ1); (ՊԳ2); (ՊԳ3); (ՊԳ4); (ՊԳ6); (ՊԳ7); (ՊԳ8); (ԼԳ5); (ԼԳ6); (ՀՏՊ)
3.	ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏՐԱՄԱԴՐՄԱՆ ԿԱՐԳ	Հիմնավորեք Մանկավարժահոգեբանական աջակցության կարևորությունը ներառական կրթության մեջ: Մանկավարժահոգեբանական աջակցության ներկայացուցիչները և գործառույթները, պարտականությունները:	4	(ՊԳ1); (ՊԳ2); (ՊԳ3); (ՊԳ4); (ՊԳ6); (ՊԳ7); (ՊԳ8); (ԼԳ5); (ԼԳ6); (ՀՏՊ)
4.	ՀԱՄԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԵՐԱՌՄԱՆ ԴՐԱԿԱՆ ԿՈՂՄԵՐԸ	Բացառում է խտրականությունը ամենուր, հատկապես կրթական գործընթացում:	2	(ՊԳ1); (ՊԳ2); (ՊԳ3); (ՊԳ4); (ՊԳ6); (ՊԳ7); (ՊԳ8); (ԼԳ5); (ԼԳ6); (ՀՏՊ)
5.	ԸՆՏԱՆԻՔԻ,ԴՊՐՈՑԻ ԵՎ ՈՒՍՈՒՑՉԻ ԴԵՐՆ ՈՒ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՊԿՈՒ	3 կողմերի դերն ու	4	(ՊԳ1); (ՊԳ2); (ՊԳ3);

	ԱՆՁԱՆՑ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՀԱՐՄԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՄ	նշանակությունը ԿԱՊԿ ունեցող երեխաների կյանքում:		(ՊԳ4); (ՊԳ6); (ՊԳ7); (ՊԳ8); (ԼԳ5); (ԼԳ6); (ՀՏՊ)
6.	ՏՐՈՇԻՆԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ՄՈՏԵՑՈՒՄԸ	Տրոշինը բարձրացրեց կրթական համակարգում առողջ երեխաների և հատուկ մոտեցում պահանջող երեխաների դերին առնչվող խնդիրներ՝ քայլ անելով մանկավարժական ինտեգրման հարցը ուսումնասիրելու և ձնակերպելու համար:	2	(ՊԳ1); (ՊԳ2); (ՊԳ3); (ՊԳ4); (ՊԳ6); (ՊԳ7); (ՊԳ8); (ԼԳ5); (ԼԳ6); (ՀՏՊ)
7.	ԿԱՇՉԵՆԿՈՅԻ ՄՈՏԵՑՈՒՄԸ	Մանկավարժական ինտեգրման զարգացման գործում մեծ նշանակություն է ունեցել Ռուսաստանում Վ. Պ. Կաշչենկոյի գործունեությունը (1870–1943), բժիշկ-հոգեբանի, ով ստեղծեց առողջարան-դպրոց՝ թերություններով, նյարդային և դժվար երեխաների համար: Այդ հաստատությունը համատեղում էր մանկավարժական, բժշկական և	2	(ՊԳ1); (ՊԳ2); (ՊԳ3); (ՊԳ4); (ՊԳ6); (ՊԳ7); (ՊԳ8); (ԼԳ5); (ԼԳ6); (ՀՏՊ)

		հետազոտական նպատակներ:		
8.	ԼԵՎ ՎԻԳՈՏՍԿՈՒ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ	Վիգոտսկին, շարունակելով՝ Ա. Գ. Տրոշինի, և Վ.Պ.Կաշչենկոի գաղափարները, մնում էր այն մտքին, որ ոչ այնքան արատի կենսաբանական կողմն է առաջացնում առավել դժվարություններ երեխայի մոտ, որքան դրանց սոցիալական հետևանքները: Իսկ մեկուսացված կրթության և դաստիարակության համակարգը խորացնում է այդ սոցիալական խախտումները:	2	(ՊԳ1); (ՊԳ2); (ՊԳ3); (ՊԳ4); (ՊԳ6); (ՊԳ7); (ՊԳ8); (ԼԳ5); (ԼԳ6); (ՀՏՊ)
9.	ԿԱՆԱԴԱՅԻ ՓՈՐՁԸ	80-ական թվականների վերջին ինտեգրման գործընթացները ավելի ու ավելի մեծ դեր են խաղում շատ պետությունների	2	(ՊԳ1); (ՊԳ2); (ՊԳ3); (ՊԳ4); (ՊԳ6); (ՊԳ7); (ՊԳ8); (ԼԳ5); (ԼԳ6); (ՀՏՊ)

		կրթական քաղաքականությունում: Ի նտեգրված ուսուցման և կրթության կողմնորոշումը հստակ քննվում է Կանադայի կրթական համակարգում: 80-ական թվականները տարբեր մոդելների ծրագրերի նախապատրաստման ժա մանակն էր, որոնք ուղղված էին ապահովելու արդյունավետ ինտեգրված ոսուցման և կրթության մոտեցումները:		
10.	ՆԵՐԱՌԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՑՈՒՄԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ	Հայաստանում սահմանափակ հնարավորություններով երեխաների ինտեգրացիոն գործընթացը կրթական տարածությունում իրականացվում է, ինչպես նշված է հրապարակումներում, <<փորձնական կամ տարերային»: Տարիների ընթացքում երկրում հոգեբանա-ֆիզիկական շեղումներով երեխաներին կրթում և դաստիարակում էին հատուկ	2	(ՊԳ1); (ՊԳ2); (ՊԳ3); (ՊԳ4); (ՊԳ6); (ՊԳ7); (ՊԳ8); (ԼԳ5); (ԼԳ6); (ՀՏՊ)

		դասարաններում կամ գիշերօթիկ դպրոցներում (մինչև 1998թ) :		
11.	ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՀԱՐՄԱՐԵՑՈՒՄՆԵՐ: ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԲԱՐԵՆՊԱՍՏ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ	Սոցիալական միջավայրը ձևավորվում է մարդու կողմից ստեղծած մշակութային, քաղաքական և սոցիալական տարբեր կառույցներով, որոնք գործում են յուրաքանչյուրի և բոլորի համար: Տունը, դպրոցը, համալսարանը, այնուհետև այն կազմակերպությունը, որտեղ մարդն աշխատում է, հիմնական վայրերն են, որտեղ առաջանում են սոցիալական միջավայրի փոխհարաբերություններ, իսկ մարդկանց ֆիզիկական և հոգեկան առողջությունը մեծապես կախված է դրանցից	2	(ՊԳ1); (ՊԳ2); (ՊԳ3); (ՊԳ4); (ՊԳ6); (ՊԳ7); (ՊԳ8); (ԼԳ5); (ԼԳ6); (ՀՏՊ)
12.	ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԽՈՉԸՆԴՈՏՆԵՐ	Սոցիալական բացառում/մեկուսացում: Անտարբերություն:	2	(ՊԳ1); (ՊԳ2); (ՊԳ3); (ՊԳ4); (ՊԳ6); (ՊԳ7); (ՊԳ8); (ԼԳ5); (ԼԳ6); (ՀՏՊ)
13	ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԲԱՑԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ	Հանրային կառույցները, ինչպիսիք են բնակելի	4	(ՊԳ1); (ՊԳ2); (ՊԳ3); (ՊԳ4); (ՊԳ6); (ՊԳ7);

.		շենքերը, հյուրանոցները, առևտրի կենտրոնները, կինոթատրոնները, հասարակական տրանսպորտը, ցավոք, հաճախ նաև ուսումնական հաստատությունները հարմարեցված չեն ԿԱՊԿ ունեցող երեխաների կարիքներին, ուստի նրանց համար տարբեր վայրերում գտնվելու հնարավորությունը հաճախ սահմանափակված է: ԿԱՊԿ ունեցող Հանրային կառույցները, ինչպիսիք են բնակելի շենքերը, հյուրանոցները, առևտրի կենտրոնները, կինոթատրոնները, հասարակական տրանսպորտը, ցավոք, հաճախ նաև ուսումնական հաստատությունները հարմարեցված չեն ԿԱՊԿ ունեցող երեխաների կարիքներին, ուստի նրանց համար տարբեր վայրերում գտնվելու հնարավորությունը հաճախ սահմանափակված է:		(ՊԳ8); (ԼԳ5); (ԼԳ6); (ՀՏՊ)

14.	ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ ԾՆՈՂԻՆ: ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ԾՆՈՂԻ ՀԵՏ	Օգնել ծնողներին գիտակցելու երեխայի նկատմամբ իրենց սիրո կարևորությունը և դրա նշանակությունը նրա կյանքում: Աջակցել ծնողներին ընկալելու սեփական երեխային ոչ թե որպես խնդիրներ ունեցողի, այլ որպես մի երեխայի, ում իրենք սիրում են և ում պիտի օգնեն ձեռքբերումներ ունենալ:	2	(ՊԳ1); (ՊԳ2); (ՊԳ3); (ՊԳ4); (ՊԳ6); (ՊԳ7); (ՊԳ8); (ԼԳ5); (ԼԳ6); (ՀՏՊ)
15	ՆՈՐԱԳՈՒՅՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐՈՎ ԹԵՐՀԱԳԵՑՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ	Աջակցող տեխնոլոգիաներ: Մատչելի միջավայրի ապահովման հիմնական սկզբունքները:	4	(ՊԳ1); (ՊԳ2); (ՊԳ3); (ՊԳ4); (ՊԳ6); (ՊԳ7); (ՊԳ8); (ԼԳ5); (ԼԳ6); (ՀՏՊ)

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[10]
1.	ԹԵՄԱ 2. ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ	Հիմնավորեք Մանկավարժահոգեբանական	4	Էսսե ,Զեկույց Ինքնուրույն	(ՊԳ1); (ՊԳ2); (ՊԳ3); (ՊԳ4); (ՊԳ6); (ՊԳ7); (ՊԳ8); (ԼԳ5);

[10] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

	ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏՐԱՄԱԴՐՄԱՆ ԿԱՐԳ	աջակցության կարևորությունը ներառական կրթության մեջ: Մանկավարժահոգեբանական աջակցության ներկայացուցիչները և գործառույթները, պարտականությունները:		աշխատանք համացանցում Աշխատանքային տետր	(ԼԳ6); (ՀՏՊ)
2.	ԹԵՄԱ 3. ՀԱՄԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԵՐԱՌՄԱՆ ԴՐԱԿԱՆ ԿՈՂՄԵՐԸ	Բացառում է խտրականությունը ամենուր, հատկապես կրթական գործընթացում:	2	Էսսե ,Զեկույց Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում Աշխատանքային տետր	(ՊԳ1); (ՊԳ2); (ՊԳ3); (ՊԳ4); (ՊԳ6); (ՊԳ7); (ՊԳ8); (ԼԳ5); (ԼԳ6); (ՀՏՊ)
3.	ԹԵՄԱ 4. ԸՆՏԱՆԻՔԻ,ԴՊՐՈՑԻ ԵՎ ՈՒՍՈՒՑՉԻ ԴԵՐՆ ՈՒ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՊԿՈՒ ԱՆՁԱՆՑ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՀԱՐՄԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՄ	3 կողմերի դերն ու նշանակությունը ԿԱՊԿ ունեցող երեխաների կյանքում:	4	Էսսե ,Զեկույց Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում Աշխատանքային տետր	(ՊԳ1); (ՊԳ2); (ՊԳ3); (ՊԳ4); (ՊԳ6); (ՊԳ7); (ՊԳ8); (ԼԳ5); (ԼԳ6); (ՀՏՊ)
4.	ԿԱՆԱԴԱՅԻ ՓՈՐՁԸ	80-ական թվականների վերջին ինտեգրման գործընթացները ավելի ու ավելի մեծ դեր են խաղում շատ պետությունների կրթական քաղաքականությունում: Ինտեգրված ուսուցման և կրթության կողմնորոշումը հստակ քննվում է Կանադայի կրթական համակարգում: 80-ական թվականները տարբեր մոդելների	2	Էսսե ,Զեկույց Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում Աշխատանքային տետր	(ՊԳ1); (ՊԳ2); (ՊԳ3); (ՊԳ4); (ՊԳ6); (ՊԳ7); (ՊԳ8); (ԼԳ5); (ԼԳ6); (ՀՏՊ)

		ծրագրերի նախապատրաստման ժամանակն էր, որոնք ուղղված էին ապահովելու արդյունավետ ինտեգրված ուսուցման և կրթության մոտեցումները:			
5.	ԹԵՄԱ 8. ՆԵՐԱՌԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՑՈՒՄԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ	Հայաստանում սահմանափակ հնարավորություններով երեխաների ինտեգրացիոն գործընթացը կրթական տարածությունում իրականացվում է, ինչպես նշված է հրապարակումներում, <<փորձնական կամ տարերային»: Տարիների ընթացքում երկրում հոգեբանա-ֆիզիկական շեղումներով երեխաներին կրթում և դաստիարակում էին հատուկ դասարաններում կամ գիշերօթիկ դպրոցներում (մինչև 1998թ) :	2	Էսսե ,Զեկույց Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում Աշխատանքային տետր	(ՊԳ1); (ՊԳ2); (ՊԳ3); (ՊԳ4); (ՊԳ6); (ՊԳ7); (ՊԳ8); (ԼԳ5); (ԼԳ6); (ՀՏՊ)
6.	ԹԵՄԱ 9. ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՀԱՐՄԱՐԵՑՈՒՄՆԵՐ: ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԲԱՐԵՆՊԱՍՏ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ	Սոցիալական միջավայրը ձևավորվում է մարդու կողմից ստեղծած մշակութային, քաղաքական և սոցիալական տարբեր կառույցներով, որոնք գործում են յուրաքանչյուրի և բոլորի համար: Տունը, դպրոցը, համալսարանը, այնուհետև այն կազմակերպությունը, որտեղ մարդն աշխատում է, հիմնական վայրերն են, որտեղ առաջանում են	2	Էսսե ,Զեկույց Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում Աշխատանքային տետր	(ՊԳ1); (ՊԳ2); (ՊԳ3); (ՊԳ4); (ՊԳ6); (ՊԳ7); (ՊԳ8); (ԼԳ5); (ԼԳ6); (ՀՏՊ)

		սոցիալական միջավայրի փոխհարաբերություններ, իսկ մարդկանց ֆիզիկական և հոգեկան առողջությունը մեծապես կախված է դրանցից			
7.	ԹԵՄԱ 13. ՆՈՐԱԳՈՒՅՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐՈՎ ԹԵՐՀԱԳԵՑՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ	Աջակցող տեխնոլոգիաներ: Մատչելի միջավայրի ապահովման հիմնական սկզբունքները:	4	Էսսե ,Զեկույց Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում Աշխատանքային տետր	**(ՊԳ1); (ՊԳ2); (ՊԳ3); (ՊԳ4); (ՊԳ6); (ՊԳ7); (ՊԳ8); (ԼԳ5); (ԼԳ6); (ՀՏՊ)**

12.3.

12.4. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	**Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները**	**Ուսումնասիրվող հարցեր**	**Աշխատանքի տեսակը[11]**	**Ներկայացման ժամկետները**	**Ստուգման ձևը**	**Գրականություն[12]**

[11] Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը
[12] Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

1.	Տարբեր երկրների օրենքները Ներառական կրթության վերաբերյալ Ներառական ուսուցումը Բելգիայում		Էսսե ,Ջեկույց Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում Աշխատանքային տետր	14-րդ շաբաթ	Գրավոր հանձնում /փաթեթ/	Ներառական ուսուցման պատմությունը և տարբեր երկրների ժամանակակից փորձը http://profilib.com/chtenie/131972/aleksandra-yusupova-integrirovannoe-obuchenie-detey-s-ogranichennymi-vozmozhnostyami-v.php http://www.kniga.com/books/preview_txt.asp?sku=ebooks183261#TOC_IDAGTFTC
2.	Շվեյցարիայի փորձը Մոնտեսորիի դերը ներառական կրթության համակարգում		Էսսե ,Ջեկույց Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում Աշխատանքային տետր	14-րդ շաբաթ	Գրավոր հանձնում /փաթեթ/	Ներառական ուսուցման պատմությունը և տարբեր երկրների ժամանակակից փորձը http://profilib.com/chtenie/131972/aleksandra-yusupova-integrirovannoe-obuchenie-detey-s-ogranichennymi-vozmozhnostyami-v.php http://www.kniga.com/books/preview_txt.asp?sku=ebooks183261#TOC_IDAGTFTC
3.	ԴԱՆԻԱՅԻ ՓՈՐՁԸ Տարբեր երկրներում կրթական բարեփոխումները		Էսսե ,Ջեկույց Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում Աշխատանքային տետր	14-րդ շաբաթ	Գրավոր հանձնում /փաթեթ/	Ներառական ուսուցման պատմությունը և տարբեր երկրների ժամանակակից փորձը http://profilib.com/chtenie/131972/aleksandra-yusupova-integrirovannoe-obuchenie-detey-s-ogranichennymi-vozmozhnostyami-v.php http://www.kniga.com/books/preview_txt.asp?sku=ebooks183261#TOC_IDAGTFTC

4.	ԿՈԼՈՄՆԱՅԻ ԴՊՐՈՑ-ԿԵՆՏՐՈՆԻ ՓՈՐՁԸ		Էսսե ,Զեկույց Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում Աշխատանքային տետր	14-րդ շաբաթ	Գրավոր հանձնում /փաթեթ/	Ներառական ուսուցման պատմությունը և տարբեր երկրների ժամանակակից փորձը http://profilib.com/chtenie/131972/aleksandra-yusupova-integrirovannoe-obuchenie-detey-s-ogranichennymi-vozmozhnostyami-v.php http://www.kniga.com/books/preview_txt.asp?sku=ebooks183261#TOC_IDAGTFTC

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում[13]

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Լսարան 211, 208, 3, 4
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	SMART գրատախտակ, համակարգիչ
Սարքեր, սարքավորումներ	Համակարգիչ, համացանց
Համակարգչային ծրագրեր	Դասախոսությունների նյութերի, գործնական, սեմինար պարապունքների ուսումնական և գիտական տեսաֆիլմերի ցուցադրում, սխեմաների դիտում
Այլ	Աշխատանք համակարգչի հետ՝ կրթական ռեսուրսների օգտագործմամբ

[13] Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[14]:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է քննությամբ:

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ընթացքում ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող 2 ընթացիկ ստուգումների և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:[15]

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

14.4. Գնահատման չափանիշները[16].

Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքներին հասնելու ընթացքի գնահատում՝

Երկու ընթացիկ ստուգումների գումարային 40 միավոր՝ ընդհանուր գնահատականի 40%-ը:

1. Առաջին ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 9-10 շաբաթ)

---

[14]«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

[15] Կիրառվում է կամ առաջին, կամ երկրորդ պարբերությունն ըստ դասընթացի ամփոփման ձևի:

[16] Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

- Ստուգման ձևը և գնահատման մեթոդը՝
  Ընթացիկ գրավոր ստուգման համար նախատեսված են 4 հարցեր, յուրաքանչյուր հարցի համար՝ 5 միավոր:

- Գնահատման չափանիշները՝
- Առաջադրված հարցի ճիշտ պատասխանը,
- Առարկայի իմացություն:

2. Երկրորդ ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 19-20շաբաթ)

- Ստուգման ձևը և գնահատման մեթոդը՝
  20 կետից բաղկացած հարցախույզ, յուրաքանչյուրի համար՝ 1 միավոր:

3. Մասնակցությունը գործնական աշխատանքներին (ընդհանուր գնահատականի 40%-ը կամ 40միավոր)

- Գնահատման մեթոդը՝
  - Նյութի գիտական, համակարգված ձևակերպում,
  - Ինքնուրույն եզրահանգումներ, սեփական տեսակետի ներկայացում,
  - Նյութը ներկայացնելիս երկու և ավելի գիտական աղբյուրների օգտագործում,
  - Գրաֆիկական պատկերների, աղյուսակների, տեսաներկայացման առկայություն
  - Անձնական թղթապանակի կազմում, կարգավորում:

4. Ինքնուրույն աշխատանքներ (ընդհանուր գնահատականի 20%-ը կամ 20միավոր)

- Գնահատման մեթոդը՝
  - Ստեղծագործական մոտեցման առկայություն,
  - Հետազոտական աշխատանքի առկայություն,
  - Ինքնուրույն դատողություններ,
  - Առաջարկություններ:

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Մասնագիտություն `011301.00.6 **Ընդհանուր մանկավարժություն**

/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ __011301.01.6 **Տարրական մանկավարժություն և մեթոդիկա**

/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ _____**մանկավաժության բակալավր**____________

/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2025

Առկա ուսուցման համակարգ

<table>
<tr><td>Դասընթացի թվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">Դասիչ –ՄՀ/բ 150

Ներառական կրթության կազմակերպում</td></tr>
<tr><td>Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը</td><td colspan="4">5 կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառության տարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">3-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Ժամերի բաշխումը</td><td rowspan="4">Լսարանային</td><td rowspan="4">70</td><td>Դասախոսություն</td><td>38</td></tr>
<tr><td>Սեմինար</td><td>12</td></tr>
<tr><td>Լաբորատոր աշխատանք</td><td>-</td></tr>
<tr><td>Գործնական աշխատանք</td><td>20</td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">80</td></tr>
<tr><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">150</td></tr>
<tr><td>Ստուգման ձևը</td><td colspan="4">ստուգարք</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի նպատակը</td><td colspan="4">Ուսանողների համար բացահայտել ներառական կրթության էությունը, գաղափարախոսությունը, քաղաքականությունը, մեթոդաբանությունն ու բովանդակությունը: Ուսանողներին փոխանցել ներառական կրթության տեսագործնական առաջավոր փորձը, ուսուցանել ներառական կրթության կազմակերպման օրենսդրական և մանկավարժական հիմունքները:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացի վերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.

• Գիտելիք

Գիտի - ներառական կրթության գաղափարախոսությունը, քաղաքականությունը, հայեցակարգը, բովանդակությունը, միջազգային փորձը և սկզբունքները, ներառական կրթության որակի ապահովման և արդյունավետության բարձրացման ուղիները, միջոցները, ներառական ուսուցման կազմակերպման մեթոդիկաներն ու տեխնոլոգիաները, ներառական կրթության իրավական, օրենսդրական և մանկավարժական հիմունքները:

• Հմտություն
Տիրապետում է - պլանավորել, կազմակերպել և իրականացնել մանկավարժական գործընթացը և վերլուծել ծագած հիմնխնդիրները, օգտվել հանրակրթության չափորոշչից և կազմել ներառական</td></tr>
</table>

	գործընթացի կազմակերպման փաստաթղթեր, դրսևորել մանկավարժական վարպետություն և օգտվել ՀՀ օրենքներից ու նորմատիվ փաստաթղթերից: • Կարողունակություն Կարողանում է - ներառական ուսուցման մեթոդիկաներին և տեխնոլոգիաներին, մանկավարժական աջակցության ձևերին, ներառական ուսուցում իրականացնող դպրոցների և ընտանիքների համագործակցության ձևերին, աշակերտների կրթական կարիքների, նրանց գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների գնահատման գործիքակազմին:
Դասընթացի բովանդակությունը	ՀԱՄԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ ՆԵՐԱՌԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ: ՆԵՐԱՌԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԻՄՔԵՐԸ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱՀՈԳԵԲԱՆԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏՐԱՄԱԴՐՄԱՆ ԿԱՐԳ ՀԱՄԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԵՐԱՌՄԱՆ ԴՐԱԿԱՆ ԿՈՂՄԵՐԸ ԸՆՏԱՆԻՔԻ,ԴՊՐՈՑԻ ԵՎ ՈՒՍՈՒՑՉԻ ԴԵՐՆ ՈՒ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՊԿՈՒ ԱՆՁԱՆՑ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՀԱՐՄԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՄ ՏՐՈՇԻՆԻ ԳԻՏԱԿԱՆ ՄՈՏԵՑՈՒՄԸ ԿԱՇՉԵՆԿՈՅԻ ՄՈՏԵՑՈՒՄԸ ԼԵՎ ՎԻԳՈՏՍԿՈՒ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՆԱԴԱՅԻ ՓՈՐՁԸ ՆԵՐԱՌԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՑՈՒՄԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՀԱՐՄԱՐԵՑՈՒՄՆԵՐ –ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԲԱՐԵՆՊԱՍՏ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԽՈՉԸՆԴՈՏՆԵՐ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ԲԱՑԱԿԱՅՈՒԹՅՈՒՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴՆԵՐ ԾՆՈՂԻՆ: ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ԾՆՈՂԻ ՀԵՏ ՆՈՐԱԳՈՒՅՆ ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱՆԵՐՈՎ ԹԵՐՀԱԳԵՑՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ
Գնահատման մեթոդները և չափանիշները	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքներին հասնելու ընթացքի գնահատում՝ Երկու ընթացիկ ստուգումների գումարային 40 միավոր՝ ընդհանուր գնահատականի 40%-ը: 1. Առաջին ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 9-10 շաբաթ) ▪ Ստուգման ձևը և գնահատման մեթոդը՝ Ընթացիկ գրավոր ստուգման համար նախատեսված են 4 հարցեր, յուրաքանչյուր հարցի համար՝ 5 միավոր: ▪ Գնահատման չափանիշները՝ - Առաջադրված հարցի ճիշտ պատասխանը, - Առարկայի իմացություն: 2. Երկրորդ ընթացիկ ստուգում (դասընթացի 19-20շաբաթ) ▪ Ստուգման ձևը և գնահատման մեթոդը՝ 20 կետից բաղկացած հարցախույզ, յուրաքանչյուրի համար՝ 1

	միավոր։ ▪ Գնահատման չափանիշները՝ - Առաջադրված հարցերի ճիշտ պատասխանը, - Առարկայի իմացությունը։ ▪ Գնահատման մեթոդը ▪ Գնահատման չափանիշները՝ 3. Մասնակցությունը գործնական աշխատանքներին (ընդհանուր գնահատականի 40%-ը կամ 40միավոր) ▪ Գնահատման մեթոդը՝ - Նյութի գիտական, համակարգված ձևակերպում, - Ինքնուրույն եզրահանգումներ, սեփական տեսակետի ներկայացում, - Նյութը ներկայացնելիս երկու և ավելի գիտական աղբյուրների օգտագործում, - Գրաֆիկական պատկերների, աղյուսակների, տեսաներկայացման առկայություն - Անձնական թղթապանակի կազմում, կարգավորում։ 4. Ինքնուրույն աշխատանքներ (ընդհանուր գնահատականի 20%-ը կամ 20միավոր) ▪ Գնահատման մեթոդը՝ - Ստեղծագործական մոտեցման առկայություն, - Հետազոտական աշխատանքի առկայություն, - Ինքնուրույն դատողություններ, - Առաջարկություններ։
Գրականություն	Պարտադիր- «Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող անձանց կրթության մասին», ՀՀ օրենքը, /թարմացված տարբերակը /2005Թ/ Ներառական կրթության իրականացման ուղեցույց /հանրակրթական հաստատությունների մանկավարժական աշխատողների համար/,։ Երևան, 2008թ. Բժշկահոգեբանամանկավարժական գնահատման կենտրոնի տեղեկատու, Երևան, 2010թ. «Կրթության մասին» ՀՀ օրենք, /թարմացված տարբերակը /1999թ. Ներառական կրթության հայեցակարգ և ռազմավարություն։ ՀՀ կառավարության որոշում, Երևան, 2005թ. Ներառման ուղեցույց, ՅՈՒՆԵՍԿՕ 2005թ. (վերահրատարակված «Հույսի կամուրջ» հասարակական կազմակերպության և «Առաքելություն Արևելք» միջազգային մարդասիրական օգնության կազմակերպության նախաձեռնությամբ); 2005թ. «Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիքի գնահատումը տարածքային մակարդակում», Մեթոդական ուղեցույց։ Ձեռնարկ. – Եր.։ Հանրապետական մանկավարժահոգեբանական կենտրոն, , 150 էջ, 2018թ. Կոնվենցիա Հաշմանդամություն ունեցող անձանց իրավունքների մասին, Երևան, 2010, 76 էջ ՀՀ-ում ներառական կրթության իրականացման գնահատում։ Կրթական հետազոտությունների և խորհրդատվությունների կենտրոն, 56 էջ, 2013թ.

	https://hmk.am/hratarakutyunner-hy/ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏ ՀԱՐՄԱՐԵՑՈՒՄՆԵՐ ՈՐԱԿՅԱԼ ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ ՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ Ձեռնարկ մանկավարժների համար Հանրապետական մանկավարժահոգեբանական կենտրոն, 142 էջ, ԵՐԵՎԱՆ, 2022թ Подласый И.П. - Курс лекции по коррекционной педагогике, 2003 г. Ներառական կրթությունը Հայաստանում /հոդվածների ժողովածու/, Եր., 2003 Ներառման ուղեցույց` ապահովելու մատչելի կրթություն բոլորի համար, Եր., 2007 Լրացուցիչ- 1. Հատուկ կրթությունը Հայաստանում երեկ, այսօր, վաղը, Եր., 2004 2. Եթե երեխան ունի կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք: Ծնողների և մանկավարժների համար: Հ. Ղազարյան, Հույսի Կամուրջ ՀԿ., 2004: